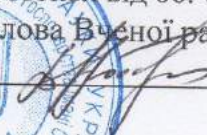

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Протокол від 06. 05. 2016 р. № 10

Голова Вченої ради

 В. М. Бабаєв

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «Соціальні та поведінкові науки»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»

Харків
2016

РОЗРОБЛЕНО

Проектною групою із спеціальності 051 «Економіка» Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова

Прізвище, ім'я, по-батькові	Науковий ступінь, вчене звання, посада	Підпис
Момот Тетяна Валеріївна	Завідувач кафедри «Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту», д.е.н., проф.	
Димченко Олена Володимирівна	Завідувач кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку, д.е.н., проф.	
Решетило Валентина Петрівна	Завідувач кафедри «Економічна теорія», д.е.н., проф.	
Кадничанський Микола Вікторович	Доцент кафедри «Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту», к.е.н.	

СХВАЛЕНО

Випусковою кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту
Протокол від "20" квітня 2016 р., №11

Завідувач випускової кафедри, д.е.н., проф. Момот Т.В.

Науково-методичною радою ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
Протокол № 4 від 21.04.2016 р.

Голова Ф. В. Стадник

Профіль програми
Доктор філософії в області обліку і оподаткування
I – Загальна характеристика

<i>Рівень вищої освіти</i>	Третій (освітньо-науковий) рівень QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень
<i>Ступінь, що присвоюється</i>	Доктор філософії, перший науковий ступінь
<i>Обсяг кредитів ЄКТС</i>	4 академічних роки, 60 кредитів ЄКТС
<i>Назва галузі знань</i>	05 «Соціальні та поведінкові науки»
<i>Назва спеціальності</i>	051 «Економіка»
<i>Обмеження щодо форм навчання</i>	очна (денна, вечірня), заочна
<i>Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою</i>	Освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста
<i>Кваліфікація освітня, що присвоюється</i>	Доктор філософії в області економіки
<i>Кваліфікація в дипломі</i>	Доктор філософії в області економіки
<i>Форма атестації</i>	Захист наукових досягнень у вигляді дисертації
<i>Опис предметної області</i>	Професійна підготовка висококваліфікованих, кадрів для теоретичного обґрунтування та практичного впровадження рекомендацій що стосуються вирішення найбільш актуальних проблем функціонування та розвитку суб'єктів господарювання на всіх рівнях економіки на основі застосування основних принципів та сучасних методів наукових досліджень для забезпечення економічного зростання таких суб'єктів за рахунок підвищення ефективності використання матеріальних, фінансових, інформаційних та інтелектуальних ресурсів; зростання якості управління та укріплення ділової репутації. Метою навчання є підготовка фахівців з економіки, що мають комплекс необхідних компетенцій для проведення наукових досліджень та отримання результатів, що знаходять відображення у дисертаціях на здобуття наукових ступенів та дозволяють значно підвищити ефективність функціонування економічних систем з урахуванням сучасних тенденцій розвитку економіки України. В результаті навчання здобувач вищої освіти має провести наукове дослідження в галузі економіки, результати якого мають наукову новизну, а також теоретичне та практичне значення.
<i>Академічні права випускників</i>	Випускник освітньої програми за умови захисту наукових досягнень у вигляді дисертації має право викладати профільні дисципліни, вести підготовку здобувачів вищої освіти першого-третього рівнів та продовжувати наукову діяльність в рамках освітньої та суміжної кваліфікацій.

A	Мета програми	
	Забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері економіки шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне, методичне та практичне значення, їх захисту після підготовки дисертації.	
B	Характеристика програми	
1	Предметна область (галузь знань)	05 – Соціальні та поведінкові науки 051 – Економіка
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний	<p>Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій.</p> <p>Загальний. Дослідження закономірностей щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - узагальнення, обґрунтування та визначення тенденцій розвитку національної соціально-економічної системи; - визначення закономірностей функціонування національних ринків; - удосконалення та подальшого розвитку системи методів та важелів регулювання економічних і соціальних процесів та оцінки їх ефективності на мікро-, мезо- та макроекономічних рівнях; - розроблення теоретичного, методичного забезпечення та практичних рекомендацій із забезпечення ефективності функціонування національного господарства, його складових, суб'єктів господарювання мезо- та макроекономічних рівнів на засадах сталого розвитку; - подальший розвиток теоретичних, методичних основ, методів та засобів підвищення конкурентоспроможності економіки на національному, міжгалузевому, галузевому рівнях з урахуванням сучасних тенденцій євроінтеграції та глобалізації; - розроблення соціально-економічної політики суб'єктів господарювання всіх економічних рівнів для забезпечення їх розвитку з урахуванням інноваційних та інвестиційних процесів; - обґрунтування напрямів, методів, заходів з розвитку процесів соціалізації економіки для забезпечення сталого розвитку людського капіталу. <p>Спеціальний. Дослідження щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - удосконалення моделей розвитку національної економіки; - удосконалення змістовної, функціональної та інструментальної структури та методології сучасних економіко-теоретичних знань, сучасних тенденцій розвитку економічної думки, процесів інтеграції економічної і соціальних наук, напрямків подальшого розвитку економічної теорії; - обґрунтування шляхів ефективного використання соціально-економічного потенціалу країни з метою розвитку людського капіталу країни, ділової та творчої ініціативи економічно активного населення, закономірностей становлення і розвитку господарського механізму, орієнтованого на вирішення соціальних проблем; - розроблення та обґрунтування теоретичного, методичного і

	<p>практичного забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання макро-, мезо- та мікроекономічних рівнів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування моделей прогнозування, планування та управління процесами розвитку окремих сфер і галузей, суб'єктів підприємницької діяльності; - вибору та обґрунтування регуляторів і важелів забезпечення конкурентоспроможних: економіки, суб'єктів господарювання з урахуванням інтернаціоналізації, глобалізації та євроінтеграції світових соціально-економічних зв'язків; - обґрунтування ефективного забезпечення та впровадження інституціональних змін щодо розвитку соціально-економічних процесів суб'єктів господарювання з урахуванням суб'єктивних та об'єктивних чинників впливу; - обґрунтування і розроблення механізмів інвестиційної та інноваційної політики суб'єктів господарювання всіх економічних рівнів; - розширення інструментарію розвитку соціально-економічного потенціалу суб'єктів господарювання, людських ресурсів та якісного відтворення людського капіталу соціально-економічних систем з урахуванням демографічних тенденцій та особливостей поведінкової економіки; - формування теоретико-методичного забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання на основі принципів інноваційного розвитку на мікро-, мезо- та макроекономічних рівнях, удосконалення інвестиційно-інноваційної, науково-технічної політики та механізмів їх реалізації; - визначення та наукового обґрунтування ефективних механізмів та економіко-математичних моделей економічної безпеки суб'єктів господарювання національної економіки; - розроблення програм забезпечення гідної праці, якості життя та якості трудового життя, що створюють умови для сталого розвитку людського та інтелектуального капіталу; - розроблення й наукового обґрунтування методів та моделей сучасної діагностики аналізу й управління діяльністю соціально-економічних систем макро-, мезо- та мікроекономічних рівнів; - удосконалення якості функціонування і розвитку соціально-економічних систем та забезпечення їх конкурентоспроможності; - розроблення методів і програм впровадження інформаційних технологій для забезпечення ефективної життєдіяльності суб'єктів господарювання; - розроблення ефективних маркетингових програм взаємодії суб'єктів господарювання із зовнішнім середовищем у реальному та віртуальному просторах; - обґрунтування програм економічної безпеки підприємницької діяльності; - розроблення забезпечення ефективної соціально-відповідальної підприємницької діяльності; - обґрунтування і розроблення теоретико-методичного забезпечення та практичних рекомендацій ефективного використання всіх видів економічних ресурсів суб'єктів господарювання для забезпечення їх сталого розвитку;
--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - розроблення та обґрунтування принципів та механізмів ресурсо- та енергозбереження й інтенсифікації виробництва на мікро-, мезо- та макрорівнях; - удосконалення економічної, інвестиційно-інноваційної, виробничої, логістичної, маркетингової, соціальної діяльності суб'єктів господарювання з урахування їх галузевої специфіки; - розроблення пропозицій з удосконалення життєдіяльності інтегрованих і кластерних структур бізнесу.
3	Орієнтація програми	<p>Дослідницька і прикладна. Наукові дослідження із продукування нових знань та розробки ефективних механізмів функціонування та розвитку соціально-економічних систем на макро-, мезо- та мікроекономічних рівнях, що матимуть широке практичне застосування так які враховують сучасні тенденції розвитку як світової, національної економіки, так і галузеві особливості життєдіяльності суб'єктів господарювання.</p>
4	Особливості програми	<p>Програма передбачає розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису розвитку національних, галузевих та виробничих соціально-економічних систем, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері економіки та орієнтує на співробітництво із закладами системи Академії наук України, підприємницькими структурами, зарубіжними науковими і освітніми закладами та грантовою діяльністю.</p>
С	Працевлаштування та продовження освіти	
1	Працевлаштування	<p>Наукова та викладацька діяльність у сфері економіки. Наукова, адміністративна та управлінська діяльність в закладах освіти, закладах державних, територіально-адміністративних систем та бізнес-секторі.</p> <p>Посади згідно класифікатору професій України: Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі). Керівники підприємств, установ, організацій (12): керівники підприємств, установ, організацій (Директор)(1210.1), керівники виробничих підрозділів у промисловості (1222), керівники різних основних підрозділів (Начальник) (1229.1), керівники функціональних підрозділів (Начальник) (1231). Керівник науково-дослідного підрозділу (1237), головний фахівець науково-дослідного підрозділу (1237.1), Начальник (Завідувач) науково-дослідного підрозділу (1237.2), Керівник проектів та програм (1238), Керівник інших функціональних підрозділів (1239), Керівник малих підприємств (Директор) (13).</p> <p>Консультант з питань комерційної діяльності та управління (1475.4).</p> <p>Професіонали: викладачі вищих навчальних закладів (2310): Докторант, Доцент, Професор кафедри (2310.1), асистент, Викладач вищого навчального закладу (2310.2).</p> <p>Інші професіонали (24): професіонали у сфері державної служби, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (241): професіонали в галузі праці та зайнятості, Науковий співробітник в галузі праці та зайнятості (2412.1),</p>

		<p>Консультант, професіонал з інноваційної діяльності, професіонал з інтелектуальної власності, фахівець з економічного моделювання екологічних систем, фахівець із сертифікації, стандартизації та якості (2419.2); Науковий співробітник з маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (2419.1), науковий співробітник в галузі економіки (2441.1), науковий співробітник в галузі управління проектами та програмами (2447.1).</p> <p>Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження, економічна діяльність та управління) підприємств, установ та організацій.</p>
2	Продовження освіти	<p>Навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на 9-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в галузі соціальних та поведінкових наук; - навчання на 8-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Основними підходами до викладання та навчання аспірантів є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, консультацій, тренінгів за дисциплінами; активна участь аспірантів у проведенні практичних занять під керівництвом досвідчених викладачів для набуття педагогічних практичних компетентностей; - самостійна робота з джерелами інформації у бібліотеці університету та у наукових бібліотеках України; - використання електронних ресурсів за допомогою мережі Інтернет; - тісне співробітництво аспірантів зі своїми науковими керівниками, аспірантами різних років навчання; - індивідуальні консультації викладачів університету, інших профільних вищих навчальних закладів, наукових установ за проблематикою дисертацій, докторантів, більш досвідчених аспірантів та технічних працівників; - залучення до консультування аспірантів провідних фахівців суб'єктів підприємництва та господарювання профільних галузей; - інформаційна підтримка щодо участі аспірантів в конкурсах на отримання наукових стипендій і грантів, міжнародних та всеукраїнських конференціях; - активна робота аспірантів у складі проектних команд, при виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробленні звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів, оформленні патентів та авторських свідоцтв.
2	Система оцінювання	<p>Система оцінювання знань по дисциплінам освітньої програми складається з поточного і підсумкового видів контролю. Поточний контроль знань аспірантів проводиться у формі</p>

		<p>письмових робіт (тестів), роботи на практичних заняттях, виступів на семінарах та конференціях, підготовки наукових звітів.</p> <p>Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену/диференційованого заліку проводиться у формі письмового екзамену. Аспірант вважається допущеним до підсумкового контролю (екзамену/диференційованого заліку) з дисциплін освітньо-наукової програми, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом з цієї дисципліни.</p>
3	Форма контролю успішності навчання аспірантів/здобувачів	<p>Аспіранти проходять щорічну атестацію шляхом звітування призначеним вченою радою університету комісіям на кафедрах про хід виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану, включаючи опубліковані наукові статті та виступи на конференціях.</p> <p>Остаточним результатом навчання аспірантів є повне виконання освітньо-наукової програми, необхідна кількість якісних опублікованих по результатам досліджень наукових праць, апробація результатів на наукових конференціях, оформлена участь у виконанні зареєстрованих тем наукових досліджень, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на науково-методичному семінарі та експертам спеціалізованої вченої ради для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі 05 – Соціальні та поведінкові науки зі спеціальності 051 – Економіка.</p>
Е		II – Перелік компетентностей випускника
1	Загально-наукові (філософські)	<p>ЗК 1. Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору</p> <p>ЗК 2. Дотримання норм наукової етики щодо здійснення наукової діяльності та проведення власного наукового дослідження</p> <p>ЗК 3. Здатність до практичного використання у власній педагогічній діяльності інформаційних технологій дистанційного навчання, у організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо)</p>
	Загальні (універсальні)	<p>ЗК 4. Дослідницька здатність. Компетентність у проведенні наукових досліджень на рівні доктора філософії, прийнятті обґрунтованих рішень, розв'язанні проблем та вирішенні науково-прикладних завдань. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, філософського тлумачення, обґрунтування та економічного доведення отриманих результатів та розуміння сутності досліджуваних соціально-економічних явищ, обґрунтування, постановка та моделювання задач. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. Здатність використання сучасних інформаційних технологій, комп'ютерних засобів та програм.</p> <p>ЗК 5. Групова та проектна робота. Компетентність у розробці, плануванні та реалізації дослідницьких та інноваційних проектів і програм. Здатність працювати у науковій та професійній групі з дотриманням етичних зобов'язань. Здатність до лідерських якостей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, започаткування та реалізацію проектів.</p> <p>ЗК 6. Фондрайзінг. Здатність до складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності</p> <p>ЗК 7. Креативність. Здатність генерувати нові науково-теоретичні,</p>

	<p>методичні та практично спрямовані ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми. Уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень. Здатність виділяти протиріччя і не вирішені раніше завдання, проблеми або їх частини, формулювати та експериментально перевіряти наукові гіпотези. Здатність застосовувати знання на практиці. Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз</p> <p>ЗК 8. Комунікативні здатності. Здатність розуміння іншомовних професійних текстів, використання іноземних мов для представлення наукових результатів в усній та письмовій формі та для спілкування в міжнародному загальному, науковому і професійному середовищі. Здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати інтернет-технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати самостійно, бути критичним і самокритичним. Здатність шукати власні шляхи вирішення проблеми, критично сприймати та аналізувати чужі думки та ідеї, рецензувати публікації та автореферати, проводити критичний аналіз власних матеріалів, зокрема, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення.</p> <p>ЗК 10. Викладацькі здатності. Компетентність у педагогічній діяльності щодо здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.</p>
<p>Мовні компетентності</p>	<p>ЗК 11. Здатність до представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі</p> <p>ЗК 12. Здатність повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності</p> <p>ЗК 13. Здатність написання іноземною мовою власних наукових творів різного змісту та обсягу (наукова стаття, автореферат, тези конференції, наукова доповідь, запит на науковий грант, договір про співпрацю, звіт з наукової роботи, дисертація тощо)</p> <p>ЗК 14. Здатність усно практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності (усний виступ на конференції, використання іноземної мови у ділових переговорах щодо комерціалізації результатів наукового дослідження, проведення іноземною мовою лекцій з нормативних курсів та спеціальних курсів за профілем кафедри, консультування студентів іноземною мовою, проведення іноземною мовою одноразових презентаційних та профорієнтаційних лекцій для різних категорій слухачів тощо)</p>

2	Спеціальні (фахові)	<p>СК 1. Дослідницькі здатності в області обліку і оподаткування. Компетентність у володінні інформацією щодо сучасного стану, тенденцій розвитку, проблематики та наукової думки у сфері обліку і оподаткування. Компетентність у виявленні, постановці та вирішенні актуальних наукових задач та проблем в даній області. Здібності до проведення оригінальних досліджень, якість яких відповідає національному та світовому рівням. Здатність планувати зміст та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження.</p> <p>СК 2. Технологічні здатності. Компетентність у використанні сучасних методів моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних програм, комп'ютерних систем та мереж, програмних продуктів при створенні нових знань, отриманні наукових та практичних результатів у сфері економіки.</p> <p>СК 3. Здатності до критики та оцінювання. Компетентність в проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел за темою дисертації. Компетентність у публічному представленні та захисті результатів наукових досліджень. Здатність брати участь у критичному діалозі у сфері економічних досліджень, міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію. Науково обгрунтоване оцінювання отриманих результатів.</p> <p>СК 4. Інноваційність та фаховість. Здатність до генерування бізнес-ідей та прояву ініціативи щодо впровадження та виробничого використання результатів наукового дослідження. Компетентність у інноваційних методах навчання і методик викладання фахових економічних дисциплін.</p> <p>СК 5. Методологічна культура наукових досліджень та формування широти наукового кругозору. Здатність визначати та аналізувати сучасні економічні проблеми з урахуванням еволюції світової економічної думки та її впливу на економічний розвиток, вміння використовувати досягнення теорії і методології світової економічної думки в процесі проведення власних наукових досліджень, здатність оцінювати сучасну світову і українську економічну політику з позицій домінуючої парадигми сучасного економічного аналізу.</p> <p>СК 6. Здатність до системного аналізу та виявлення взаємозв'язків між економічним і соціальним розвитком. Здатність визначати та аналізувати соціальні проблеми в їх системному взаємозв'язку з рівнем розвитку та економічним потенціалом країни, набуття методологічної культури аналізу соціальних проблем, використання методології прогнозування та управління соціально-економічним розвитком в наукових дослідженнях.</p>
F	Програмні результати навчання	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Знання та розуміння</i> методів наукових досліджень, вміння і навички використовувати методи наукових досліджень на рівні доктора філософії. • <i>Знання та розуміння</i> іноземної мови, вміння та навички для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, <i>розуміння</i> наукових та професійних текстів, вміння та навички <i>спілкуватися</i> в іншомовному науковому і професійному середовищі; <i>вміти</i> працювати в міжнародному контексті. • <i>Знання та розуміння</i> теорії і методології системного аналізу, етапів застосування системного підходу при дослідженні соціально-економічних 	

процесів, розвитку соціально-економічних систем; вміння і навички використовувати методологію системного аналізу в сфері економіки, вміння і навички використовувати принципи системного аналізу в управлінні соціально-економічними системами.

- *Вміння та навички* використовувати статистичні методи аналізу, формувати необхідні економіко-математичні моделі для визначення тенденцій розвитку об'єктів дослідження.
- *Вміння та навички* відслідковувати найновіші досягнення в професійній сфері та знаходити наукові джерела, які мають відношення до сфери наукових інтересів аспіранта, працювати з різними джерелами, обробляти, аналізувати та синтезувати отриману інформацію.
- *Вміння та навички* працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами (наприклад, Scopus, Web of Science, Web of Knowledge та ін.).
- *Знання, розуміння, вміння та навички використання* правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку, *розуміння* змісту і порядку розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпаکت-фактор (ІФ або IF)).
- *Вміння та навички розуміння* наукових статей в сфері обраної спеціальності., аналізувати інформаційні джерела, виявляти протиріччя і не вирішені раніше задачі (проблеми) або їх частини, формулювання наукових гіпотез.
- *Вміння та навички* організувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень, використовувати сучасні технології наукової роботи, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- *Вміння та навички* критично сприймати та аналізувати існуючі наукові теорії та ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми та завдань, проводити критичний аналіз власних матеріалів, генерувати власні нові ідеї, приймати обгрунтовані рішення.
- *Вміння та навички* розробляти та реалізовувати проекти і програми процесів і систем, а також їх структуроутворюючих елементів в галузі економічних наук.
- *Знання та розуміння* структури вищої освіти в Україні, специфіки професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
- *Знання та вміння* використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання.
- *Вміння та навички* організувати творчу діяльність, роботу над статтями та доповідями, виконувати незалежні оригінальні і придатні для опублікування дослідження у сфері соціальних та поведінкових наук економічного спрямування, ретельно досліджувати та осмислювати різні відносини та взаємодії у межах економічних наук, проводити дослідження щодо підвищення їх ефективності, організувати самоперевірку відповідності матеріалів дисертації встановленим вимогам.
- *Вміння та навички* проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності, виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні питання в сфері конкретних освітніх, наукових та професійних проблем економічних наук, виявляти, ставити та вирішувати наукові задачі та проблеми.
- *Вміння та навички* планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження,

формувати структуру і розробляти план дослідження, використовувати методи дослідження, адекватні досліджуваним процесам і явищам, створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через оригінальні дослідження, якість яких відповідає вимогам сучасного розвитку наукових досліджень на міжнародному рівні.

- *Вміння та навички* спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності з метою обговорення дискусійних питань, результатів досліджень, узгодження дій і спільної роботи на конференціях, симпозіумах, наукових семінарах, доводити результати досліджень та інновацій до колег, публічно представляти, захищати результати своїх досліджень, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою, використовувати сучасні засоби візуальної презентації результатів дослідження.
- *Вміння та навички* володіти навичками осмислення і виявлення складних проблем сучасної економічної науки та господарської практики; застосовувати набутих теоретичних знань до розв'язання конкретних господарських проблем на мікро-, мезо- та макрорівні; виокремлювати стратегічні пріоритети розвитку суб'єктів господарювання з урахуванням сучасних світових тенденцій розвитку світогосподарських зв'язків.
- *Знання та розуміння* моделей соціально-економічного розвитку, визначення тенденцій та пріоритетних напрямів розвитку економіки, формулювання напрямів економічної політики.
- *Знання та розуміння* загальних понять та етапів математичного моделювання соціально-економічних систем і процесів; основ оптимального (математичного) програмування; сутності методів математико-статистичного аналізу та прогнозування економічної динаміки; вирішення завдань на основі сформульованих моделей як аналітичними методами, так і з використанням ЕОМ; математичного апарату дослідження широкого класу типових і прикладних задач економічного аналізу і прийняття рішень.
- *Вміння та навички* застосування методичного інструментарію економічного діагностування соціально-економічного розвитку національної, регіональних та галузевих і підприємницьких соціально-економічних систем.
- *Знання та розуміння* сучасних теорій економіки та їх еволюції під впливом науково-технічного прогресу; об'єктивних закономірностей, суб'єктивних особливостей сприйняття соціально-економічних явищ, цілей, соціально-економічних умов перебігу світових тенденцій.
- *Знання та розуміння* методологічних засад механізму функціонування економіки; методів, форм та інструментів реалізації соціально-економічної політики систем різного рівня економічної ієрархії.
- *Знання та розуміння* основних теорій зростання та розвитку, генезису наукової думки у сфері управління змінами; проведення критичного аналізу змін у стані суб'єкта господарювання; вміння генерувати, обирати та обґрунтовувати шляхи його розвитку.
- *Знання та вміння* оцінки рівня стійкості соціально-економічної системи до зовнішніх та внутрішніх загроз; вибирати доцільні методи та форми моніторингу розвитку соціально-економічних систем різних рівнів; розробляти програми високого і стійкого економічного розвитку.
- *Вміння та навички* обґрунтувати необхідність використання наукових методів в сфері економіки, в залежності від мети та завдань, що сформульовані у науковій роботі, а також оцінювати результати застосування таких методів з урахуванням достовірності гіпотез наукового дослідження.
- *Знання та розуміння* змісту етапів, особливостей та конкретних умов

	<p>застосування кількісних та експертних методів з метою підвищення обґрунтованості наукових результатів дослідження у сфері економіки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Вміння та навички</i> застосовувати на практиці програмні інструменти та спеціалізовані сервіси щодо аналізу та поліпшення матеріалів наукових доповідей та презентацій. • <i>Вміння та навички</i> використовувати сучасне програмне забезпечення та Web-сервіси для проведення наукових презентацій, конференцій, вебінарів, працювати з активними елементами та мультимедіа. • <i>Вміння та навички</i> будувати та застосовувати для подальшого дослідження імітаційні та стохастичні моделі бізнес-процесів. • <i>Вміння та навички</i> застосовувати в практичній роботі та наукових дослідженнях методів формалізування економічної інформації та підходів щодо інтелектуального аналізу даних. • <i>Вміння та навички</i> застосовувати на практиці методи та практичні прийоми обробки баз даних (у т.ч. з метою поглибленого аналізу результатів експерименту). • <i>Знання</i> сутності та тенденцій розвитку сучасної економічної думки та методології сучасних економічних досліджень, <i>вміння</i> використовувати сучасні теоретико-методологічні підходи в наукових дослідженнях. • <i>Знання та розуміння</i> природи та структури потреб людини, її раціональної споживацької поведінки, джерел формування доходів та взаємозв'язку економічної та соціальної сфер розвитку суспільства, процесів та закономірностей становлення і розвитку господарського механізму, орієнтованого на вирішення соціальних проблем.
--	--

III – Опис мети програми та кінцевих результатів навчання

Необхідною умовою здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» в Харківському національному університеті міського господарства ім. О.М. Бекетова є виконання освітньо-наукової програми та проведення власного наукового дослідження протягом періоду навчання.

Мета освітньо-наукової програми - сприяння всебічному розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства, формування фахівця, науковця, викладача нового типу, який був би спроможний вирішувати складні прикладні проблеми теоретичного і прикладного характеру у сфері економіки.

Освітньо-наукова програма передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для генерації нових ідей, розв'язання комплексних проблем у сфері економіки оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають необхідну наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Випускники за освітньо-науковою програмою повинні:

- вміти аналізувати зміст економічних понять з метою їх уточнення для подальшого використання у науковій роботі;
- вміти виявляти основні тенденції та закономірності, що характеризують стан та зміни об'єкта дослідження;
- вміти обґрунтувати необхідність використання наукових методів в залежності від мети та завдань, що сформульовані у науковій роботі;
- знати зміст, особливості та конкретні умов коректного застосування кількісних методів у наукових роботах з економіки;
- знати специфіку використання експертних методів з метою підвищення обґрунтованості гіпотез та інших наукових результатів дослідження у сфері економіки;
- вміти обирати джерела наукової інформації, виходячи з її актуальності, достовірності, повноти та інших суттєвих характеристик;
- знати найбільш дієві методи аналізу інформації залежно від тематики та специфіки наукових досліджень у сфері економіки;
- вміти формулювати власну позицію на основі результатів аналізу наукової інформації за темою економічного дослідження;
- знати особливості використання інформаційних технологій для застосування наукових методів, що застосовуються в процесі проведення наукового дослідження економічного характеру;
- вміти формулювати результати наукового дослідження з урахуванням міри їх актуальності та практичного значення.

IV – Зміст освітньо-наукової програми

Освітня складова забезпечується відповідно до навчального плану, який містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Засвоєння аспірантом освітньої складової дасть можливість оволодіти певними компетентностями відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

Обсяг навчального часу нормативних та вибіркових навчальних дисциплін та їх перелік визначені університетом із врахуванням Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та Наказу Міністерства освіти і науки

України №47 від 26.01.2015р. «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік».

Освітня складова підготовки доктора філософії містить вибіркочу частину, яка представлена дисциплінами за вибором аспіранта в обсязі 15 кредитів, що становить 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Наукова складова представлена такими видами науково-дослідної роботи: підготовка статей, презентація результатів досліджень на міжнародних та вітчизняних конференціях, форумах, симпозіумах, підготовка дисертаційного дослідження.

V. Навчальні дисципліни/модулі, що забезпечуватимуть досягнення запланованих нормативних і додаткових результатів навчання

Компетентності	Шифр	Назва навчальних дисциплін, практик, атестації	Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС	Назва змістових модулів
ОБОВ'ЯЗКОВА ЧАСТИНА				
<i>1.1. Цикл загальної підготовки</i>				
Мовні компетентності	ЗНП Н.01	Академічна та наукова англійська мова	8	1. Читання науково-технічних текстів. Фахові термінологічні словники. Науково-технічний переклад. 2. Академічний та науковий дискурс. Наукові презентації. 3. Академічне та наукове писемне мовлення. Стил наукового письма. Анування та реферування наукових текстів.
Дослідницькі компетентності	ЗНП Н.02	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	3	1. Інструментальні засоби підтримки інформаційних технологій. 2. Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності.
	ЗНП Н.03	Управління науковими проектами	6	1. Компоненти проектного управління. 2. Групи процесів управління науковими проектами. 3. Розробка проектів на участь у наукових грантових програмах.
	ЗНП Н.04	Сучасні методи викладання у вищій школі	4	1. Основи організації процесу навчання у вищій школі в контексті компетентісно орієнтованої парадигми розвитку освіти. 2. Методика проведення різних типів навчальних занять 3. Інноваційні технології навчання.
Загальнонаукові компетентності	ЗНП Н.05	Історія і філософія науки	4	1. Генезис та розвиток науки в історії гуманітарної думки. 2. Сучасна парадигма філософії науки
Разом за циклом			25	
<i>1.2. Цикл професійної підготовки</i>				
Спеціальні компетентності	ПП Н.01	Теорія і методологія сучасної економічної науки	6	1. Основні напрями та тенденції сучасної економічної думки. 2. Методологія сучасного економічного аналізу та домінуюча економічна наукова парадигма.
	ПП Н.02	Сучасні методи дослідження економічних процесів	6	1. Застосування кількісних методів в наукових дослідженнях з економіки 2. Застосування експертних методів в наукових роботах економічного спрямування
Разом за циклом			20	
Разом за обов'язковою частиною:			45	
ВИБІРКОВА ЧАСТИНА				
<i>2.1. Цикл загальної підготовки</i>				

Компетентності	Шифр	Назва навчальних дисциплін, практик, атестації	Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС	Назва змістових модулів
Мовні компетентності	ЗНП В.01	Базова академічна та наукова іноземна мова (друга)	5	1. Науково-технічна термінологія фаху. Науково-технічний переклад. 2. Участь у науковій дискусії. Короткі наукові повідомлення 3. Складання ділових паперів. Анотування та реферування наукових текстів.
	ЗНП В.01	Риторика та технології наукової презентації	5	1. Стилїстика наукових доповідей і презентацій. Програмно-технічні засоби підготовки презентаційного матеріалу. 2. Організація й проведення презентацій. Інструменти розробки та демонстрації презентацій.
Разом за циклом			5	
<i>2.2. Цикл професійної підготовки</i>				
Програмний вибіркового модуль 1				
Спеціальні компетентності	ПП В.01	Економетричне моделювання в наукових дослідженнях	5	1. Математичне моделювання як метод наукового пізнання економічних явищ та процесів, види моделей та принципи їх побудови. 2. Аналіз та прогнозування даних за допомогою моделей, оцінка результатів
	ПП В.02	Соціальна економіка та політика	5	1. Сутність, показники і фактори формування та вирішення соціальних проблем. 2. Формування ефективної соціально-економічної політики.
	ПП В.03	Обліково-аналітичне забезпечення управління результативністю господарською діяльністю підприємства	5	1. Теоретичні засади функціонування системи обліково-аналітичного забезпечення управління господарською діяльністю підприємства 2. Обліково-аналітичне забезпечення управління результативністю господарської діяльності підприємства
	ПП В.04	Інформаційні технології аналізу даних та моделювання бізнес-процесів	5	1. Обробка баз даних. Технології аналізу даних та результатів експериментальних досліджень 2. Інформаційні технології імітаційного і стохастичного моделювання та дослідження бізнес-процесів
Програмний вибіркового модуль 2				
Разом за циклом			10	
Разом за вибірковою частиною:			15	
Всього за освітньою програмою:			60	

VI – Потенційні тематики наукових досліджень аспірантів зі спеціальності 051 «Економіка»

№ з/п	ПІБ наукового керівника	Наукова ступінь, вчене звання	Тематика наукового дослідження
1	Момот Тетяна Валеріївна	Доктор економічних наук, професор	Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: теорія, методологія, практика
2			Фінансово-економічна безпека суб'єктів господарювання України: стратегія та механізми забезпечення
3			Стратегічний моніторинг та антикорупційний менеджмент
4			Формування механізму управління грошовими потоками суб'єктів господарювання
5			Дослідження проблем підвищення рівня якості управління інтегрованими корпоративними структурами в умовах глобалізації
6			Дослідження проблем формування, оцінки та підвищення ділової репутації підприємств
7			Удосконалення та підвищення ефективності системи методів фінансового управління
8	Димченко Олена Володимирівна	Доктор економічних наук, професор	Теоретичні та практичні аспекти стратегічного розвитку регіонів України та підприємств різних галузей економіки.
9			Дослідження проблем ресурсного забезпечення діяльності суб'єктів господарювання та підвищення якості управління.
10			Дослідження сучасних механізмів та актуальних проблем розвитку міст
11			Дослідження механізмів, проблем та перспектив підвищення конкурентоспроможності регіонів
12			Підвищення результативності діяльності підприємств через обґрунтування та впровадження механізмів їх інвестиційного розвитку.
13	Решетило Валентина Петрівна	Доктор економічних наук, професор	Соціально-економічний розвиток регіонів та проблеми підвищення добробуту населення
14			Місце і роль науки в процесі забезпечення сталого регіонального розвитку
15			Дослідження актуальних проблем розвитку світової економіки в умовах глобалізації
16			Дослідження проблем і закономірностей економічного розвитку країн з перехідною економікою
17			Дослідження проблем підвищення ефективності взаємодії суб'єктів господарювання в умовах

№ з/п	ПІБ наукового керівника	Наукова ступінь, вчене звання	Тематика наукового дослідження
18			обмеження економічних ресурсів
19			Дослідження систем державного регулювання підприємницької діяльності в умовах економічної кризи
20			Дослідження діяльності суб'єктів господарювання із застосуванням принципів і теоретичних положень системного підходу
21	Бубенко Павло Трохимович	Доктор економічних наук, професор	Дослідження проблем впровадження інновацій для забезпечення розвитку регіонів
22			Підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.
23			Моніторинг та діагностика розвитку регіонів України
24			Забезпечення збалансованості регіонального розвитку через раціональне розміщення продуктивних сил
25			Дослідження соціально-економічних проблем розвитку регіонів
26			Підвищення ефективності використання кадрового потенціалу регіонів
27	Торкатюк Володимир Іванович	Доктор технічних наук, професор	Економічний механізм підвищення результативності підприємств через диверсифікацію їх діяльності
28			Розробка комплексного підходу до забезпечення раціонального використання матеріальних, фінансових та інтелектуальних ресурсів підприємств
29			Дослідження проблем функціонування і розвитку підприємств з урахуванням галузевих особливостей їх діяльності
30	Жихор Олена Борисівна	Доктор економічних наук, професор	Дослідження проблем та обґрунтування механізму фінансового забезпечення розвитку регіонів
31			Дослідження механізмів ефективного управління фінансовими ресурсами підприємств за умов мінімізації ризиків фінансово-економічної діяльності
32			Забезпечення належного рівня їх фінансово-економічної безпеки
33			Дослідження та впровадження системи заходів з забезпечення розвитку регіонів України в умовах євроінтеграції

VII - Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Атестаційний процес відбувається звітуванням здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії про хід виконання індивідуального плану роботи на наукових семінарах. Наукові семінари організовуються на профільній кафедрі. Наукові семінари для атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проводяться не менше двох разів на рік – піврічна та річна атестація.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

VIII - Перелік нормативних документів, на яких базується програма

1. Закон «Про вищу освіту» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.Ua/laws/show/1556-18> .

2. Національний глосарій: Вища освіта 2014 – – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.

3. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соцінформ", – К., 2010.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p> .

5. Перелік галузей знань і спеціальностей – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>.

6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 р. № 758 «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів». — – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0885-15>.

7. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 р. № 1057 «Про затвердження Переліку наукових

спеціальностей». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>.

10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

11. International Standard Classification of Education ISCED (МСКО) 2011 – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.

12. ISCED Fields Of Education Training (ISCED-F) (МСКО-Г) 2013 – — [Electronic source]. – Access mode: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

13. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

ІХ - Список використаних джерел

1. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.

2. The European Qualifications Framework for lifelong learning. — [Electronic source]. – Access mode: <http://www.eqavet.eu/gns/policy-context/european-vet-initiatives/european-qualifications-framework.aspx>

3. Міжнародна стандартна класифікація освіти. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013RU.pdf>

4. Tuning Educational Structures in Europe, — [Electronic source]. – Access mode: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>

5. Вступне слово до Проекту ТЬЮНІНГ – гармонізація освітніх структур у Європі. Внесок університетів у Болонський процес. – [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version/pdf.

6. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

7. Bologna Seminar. Doctoral Programmes for the European Knowledge Society. Salzburg, 3–5 February 2005. – — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Salzburg_Report_final.1129817011146.pdf.

8. Doctoral Programmes for the European Knowledge Society: Final Report of the European University Association. — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Doctoral_Programmes_Project_Report.1129285328581.pdf.

9. International Standard Classification of Education, 2011. Annex IV. Broad Groups and Fields of Education. <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/iscd-2011-en.pdf>

10. Principles and Practices for International Doctoral Education. EUA, 2015. – — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/eua_frindoc_leaflet_08_15_web.pdf?sfvrsn=6.

11. Salzburg II Recommendations. European Universities' Achievements since 2005 in Implementing the Salzburg Principles. – — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/Salzburg_II_Recommendations.

12. Third Cycle Degrees: Competencies and Researcher Career. Bologna Seminar. Helsinki, Finland, 30 Sept. – 1 Oct. 2008. — [Electronic source]. – Access mode: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2008/09/Liitteet/3rd_Cycle_Degrees_Background_material.pdf.

13. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf